O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Rektor G.Rixsiyeva
____

2021 yil “28” avgust

SHARQSHUNOSLIKKA KIRISH

FANNING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	200000	– San’at va gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi:	230000	– Tillar
Ta’lim yo‘nalishlari:	60230100	– Filologiya va tillarni o‘qitish
		– (sharq mumtoz tillari)
	60230300	– Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik (sharq tillari bo‘yicha)

Toshkent – 2021

	bilan quramiz. – Toshkent: O‘zbekiston, 2017. **Axborot manbalari** 7. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi hukumat portali. 8. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi. 9. http://forum.ziyouz.com/index.php?board=107.0 (Мумтоз адабиёт) 10. http://forum.ziyouz.com/index.php?topic=767. [Islom ensiklopediyasi] 11. http://n.ziyouz.com/kutubxona/barcha-kitoblar 12. http://forum.ziyouz.com/index.php?board=124.0
7.	O‘quv dasturi “Mumtoz filologiya va adabiy manbashunoslik” kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil “27” august dagi “1” – sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan. O‘quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil “28” august dagi “1” -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
8.	**Fan/modul uchun mas’ullar:** Alimuxamedov R.A. – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, Mumtoz filologiya va adabiy manbashunoslik kafedrasi mudiri, filologiya fanlari doktori Xadjiyeva N.A. – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, Mumtoz filologiya va adabiy manbashunoslik kafedrasi o‘qituvchisi
9.	**Taqrizchilar:** Islomov Z. – O‘zbekiston Xalqaro Islom Akademiyasi ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori, filologiya fanlari doktori, professor Jo‘rayev J. – O‘zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi Abu Rayhon Beruniy nomidagi Sharqshunoslik instituti yetakchi ilmiy xodimi, filologiya fanlari doktori

Fan/modul kodi SK102	**O‘quv yili** 2021-2022	**Semestr** 1	**ECTS - Kreditlar** 2	
Fan/modul turi Majburiy	**Ta’lim tili** O‘zbek		**Haftadagi dars soatlari** 2	
1.	**Fanning nomi**	**Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta’lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
	Sharqshunoslikka kirish	30	30	60

2. **I. Fanning mazmuni**

Fanni o‘qitishdan maqsad – ilmi toliblarga kelgusida egallaydigan sohalarining ahamiyatini anglab yetishlari, uning o‘zak yo‘nalishlarini bilib olishlari uchun ko‘mak berishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Sharqshunoslikka kirish

“Sharqshunoslikka kirish” fanning maqsad va vazifalari. Uning o‘rganish ob’yekti va predmeti.

2-mavzu. Sharqshunoslik – fan sifatida

Sharqshunoslikning fan sifatida yuzaga kelish omillari va taraqqiyot bosqichlari.

3-mavzu. Sharqshunoslikning muhim tarmoqlari

Arabshunoslik. Eronshunoslik. Afg‘onshunoslik. Vyetnamshunoslik. Hindshunoslik (Indologiya). Xitoyshunoslik (Sinologiya). Quriyashunoslik. Malayshunoslik. Indonezshunoslik. Semitologiya. Mo‘g‘ulshunoslik. Tibetshunoslik. Turkshunoslik (Turkologiya).

4-mavzu. Dunyo sharqshunosligi

Dunyoning yetakchi sharqshunoslik maktablari. Sharq xalqlariga tegishli qo‘lyozmalar saqlanadigan yirik kutubxona va qo‘lyozma fondlari. Dovrug‘li sharqshunoslar. Sharqshunoslikda o‘z o‘rniga ega ilmiy nashrlar va internet saytlari.

5-mavzu. O‘zbek sharqshunosligi

Markaziy Osiyoda sharqshunoslikning vujudga kelishiga sabab bo‘lgan omillar. Asarlari bizlarga qadar yetib kelgan ilk sharqshunoslar. O‘zbekistondagi sharqshunoslik markazlari va yetakchi sharqshunoslar. O‘zR FA Abu Rayhon Beruniy nomidagi Sharqshunoslik institutining qo‘lyozmalar fondi.

6-mavzu. Sharq filologiyasi sharqshunoslikning asosiy yo‘nalishi sifatida

Filologiya tushunchasi. Filologiyaning asosiy sohalari. Til va adabiyot birligi masalasi. Sharq filologiyasining kerakli yo‘nalishlari.

7-mavzu. Turkologiya va Mumtoz filologiya sharqshunoslikning muhim tarmog’i sifatida

Turkologiya maktablari. Dovrug‘li turkshunoslar. Turkologiyaning organish obyekti. Mumtoz filologiya va adabiy manbashunoslikning dolzarb masalalari.

III. Amaliy mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg‘ulotlarda ilmi toliblar kursning muhim qirralarini amaliy jihatdan o‘rganishga e’tibor qaratadilar.

Amaliy darslarda ko‘zda tutilgan mavzular:

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Sharqshunoslik fanining dolzarbligi va ahamiyati.
2. Sharqshunoslikning rivojlanishi.
3. Sharqshunoslik tarmoqlari.
4. Zamonaviy sharqshunoslik markazlari.
5. O‘zbek sharqshunosligi.
6. Sharq filologiyasi yo‘nalishlari va ularning o‘rganish ob’yekti.
7. Turkologiya sohasining dolzarb muammolari.
8. Turkologiya, mumtoz filologiya va adabiy manbashunoslik sohalarida faoliyat yuritgan va yuritayotgan sharqshunos olimlar.

Amaliy mashg‘ulotlar nazariy bilim berish bilan uzviy tarzda olib borladi, ma’ruzalarda o‘tilgan mavzularni amalda qo‘llash uchun sharoit yaratadi, kurs ishlari va dissertatsiya yozish bilan bevosita bog‘lab olib boriladi. Bunda mashg‘ulotlarga, ko‘proq, biriktirilgan dissertatsiya mavzusi bo‘yicha materiallarni topib foydalanish, faktik materillari asosida tahlilni amalga oshirish yaxshi natija beradi.

Mavzuga aloqador ilmiy ishlar, dissertatsiyalar, avtoreferatlar bilan tanishish. Muhim va ahamiyatli ilmiy tadqiqotlarni konspektlash.

IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ingliz sharqshunoslik maktablari.
2. Nemis sharqshunoslik maktablari.
3. Fransuz sharqshunoslik maktablari.
4. Amerika sharqshunoslik maktablari.

5. Rus sharqshunoslik maktablari.
6. O‘zbek sharqshunoslik maktablari.
7. Sharqshunoslikni tadqiq etishning asosiy yo‘nalishlari.
8. Ogahiyshunoslik sohasida amalga oshirilayotgan ishlar.

Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. **V. Ta’lim natijalari/ Kasbiy kompetensiyalari**

Talaba bilishi kerak:

- Sharshunoslik, filologiya, turkologiya, mumtoz filologiya, adabiy manbashunoslik, matnshunoslik va uning tarkibiy qismlarini bo‘yicha ***tassavurga ega bo‘lishi;***
- O‘rganayotgan yo‘nalishining muhim sohalarini ajrata olish ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak;***
- O‘zlashtirilayotgan sohaning yuzaga kelishi va tarixiy takomili; o‘rganilayotgan mutaxassislikning taraqqiyot bosqichlarini bilish ***malakalariga ega bo‘lishi kerak.***

4. **VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:**

- ma’ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- ndividual loyihalar;
- jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5. **VII. Kreditlarni olish uchun talablar:**

joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.

6. **Asosiy adabiyotlar**

1. Omonov Q. “Sharqshunoslikka kirish” fanidan dars yetakchisi. – T., 2010.
2. O‘zbek sharqshunoslari. Tuzuvchi: M.Abdusamatov. – T., 2004.

Qo‘shimcha adabiyotlar

3. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – Toshkent: O‘zbekiston, 2017.
4. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O‘zbekiston, 2016.
5. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2017.
6. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz